

DANDERYDS VILTVÅRDSKOMMITTÉ

VERKSAMHETSRAPPORT

2024 01 01 – 2024 12 31

Telefonnumret (journalnumret) till kommittén är: 0760 644 593

Mailadress för icke brådskande ärenden är: viltvarddanderyd@gmail.com

Danderyds Viltvårdskommitté är en ideell förening som på Danderyds kommuns uppdrag ansvarar för viltvård på kommunens mark. Kommittén har haft detta uppdrag sedan tidigt 60-tal. Kommittén består av speciellt utvalda jägare med stor kunskap om djur och natur, och omvittnat gott omdöme.

Varje markägare har ansvar för viltvård på sin mark, även villatomtägare. I möjligaste mån hjälper kommittén enskilda tomtägare i frågor som rör vilda djur på privat mark.

Kommitténs journalnummer är öppet dygnet runt alla dagar, vilket är ganska ovanligt. Vi får ibland samtal från desperata människor från Skåne i söder till Haparanda i norr, som inte får tag på sin lokala viltvårdare utanför sin kommuns kontorstid, men hittat vårt journalnummer på internet.

Kommittén bestod under 2024 av följande personer:

Håkan Svensson ordförande

Johan Winberg kassör & sekreterare

Mikael Mustonen

Johan Dahlberg

Lars Karlström

Jan Heggen

Alexander Stalin

Håkan Svensson

Peter Matsson

Robert Svensson

Mål för verksamheten

Målet för kommitténs arbete är att:

- hålla kommunens viltstammar på en för kommuninnevånarna acceptabel, sund och rimlig nivå
- verka för att avstyra trafikolyckor eller andra olyckor förorsakade av vilt
- verka för mångfald och artrikedom i kommunens viltbestånd
- hålla kommunens representanter väl informerade om vilttillgång mm
- ta emot allmänhetens förfrågningar och synpunkter inom verksamhetsområdet, bedöma behovet av insatser och verkställa åtgärder
- hålla fågelrelaterad nedsmutsning på golfbanor, badplatser och vissa andra allmänna platser på en acceptabel nivå

Allmänt.

Kommitténs arbete initieras i huvudsak av kontakter från allmänheten

Kontakterna med allmänheten är i allt väsentligt mycket goda. Vår verksamhet bemöts i regel med förståelse. Behovet av en reglering av viltstammarnas sammansättning och storlek är uppenbart för de flesta. Rådjurens vistelse på tomterna med uppätta växter och spridning av fästingar som följd väcker stor förtret. Gässen är illa sedda genom sin nedsmutsning på golfbanor, badplatser, cykelbanor, strandpromenader och tomter. Vissa människor störs också av alltför många skator liksom ibland av aggressiva måsfåglar. Skabbrävar på tomterna oroar framför allt hundägare, som befarar att skabben skall drabba deras hundar. Grävlingar under husen utgör en ständig källa till oro och irritation. Under 2024 har 296 ärenden rörande ca 35 djurslag behandlats, huvudsakligen efter anmälan från kommuninvånare, ett antal som ökat mot 2023. Dessutom har ett antal informationsskyltar om hundar satts upp i kommunen, samt ett antal "hundpromenader" genomförts i kommunens motionsspår, för att understryka kopplingstvånget för hundar där.

Vilttillgång.

En kort sammanställning av vår uppfattning om förekomsten av de mest intressanta viltarterna redovisas nedan.

En älgfamilj har under året vistats i Rinkebyskogen nära gränsen mot Sollentuna.

Inga bekräftade vildsvinsobservationer har gjorts.

Rådjursstammen bedömer vi har minskat något jämfört med 2023. Huvuddelen av viltolyckorna i trafiken inträffar på de större genomfartslederna, men det är förvånansvärt många rådjur som påkörs på smågatorna. Vi vet också att många påkörningar inte anmäls. Många anmälningar kommer in från allmänheten om "trebenta" eller på andra sätt skadade rådjur, där den troligaste anledningen till skadan är påkörning.

Tendensen att rådjuren i allt större utsträckning uppehåller sig på villatomterna i stället för på grönområdena består. Detta kan antagligen bero på att tillgången på varierad föda är god på tomterna, men kan nog också bero på att störningarna av människor och framför allt löslöpande hundar är mindre där.

Fastighetsägarnas inställning till rådjur på sina tomter kan variera, men vi känner att det finns en överväldigande majoritet som önskar slippa dem i sin omedelbara närhet, där de blir mer eller mindre "tama" och får ett oskyggt beteende. Vi mottar många samtal där man tipsar oss när djuren finns på tomten, och hur vi skall komma åt att skjuta dem. Det är dock mycket svårt att avlossa skott på ett säkert sätt i ett villaområde.

Insatser har gjorts för att minska beståndet av rådjur i villaområdena.

Gäss. De tre arter som förekommer inom kommunen är kanadagås, vitkindad gås och grågås. Kanadagås och vitkindad gås kan ibland på långt håll förväxlas. Arterna skiljs åt bl. a genom att kanadagåsen är större. Den vitkindade gåsen har dessutom - som namnet antyder - stora vita fläckar på sidan av huvudet. Grågåsen är grå och kan inte förväxlas med de övriga två arterna.

Kanadagåsen förekommer numera i mycket begränsat antal och i stort sett i samma omfattning som förra året.

De vitkindade gässen är fortfarande talrika och uppträder ofta i flockar på 20 – 40 gäss. De stora flockar på hundratalet gäss som vi för några år sedan kunde se, framförallt på golfbanorna, har vi dock inte noterat under det gångna året. De skrämselfåglar vi genomfört under våren har helt klart haft en positiv effekt på antalet gäss i kommunens strandnära grönområden och badplatser, och antalet gäss skjutna vid skydds jakt har sjunkit till 8 st, huvudsakligen vid badplatser, helikopterplattan vid Danderyds sjukhus, strandpromenader och golfbanor. Ett stort antal skrämnskott har avlossats.

Förekomsten av grågäss är oförändrad och fortfarande liten, en flock om ca 20 individer har uppehållit sig på ängen norr om Hildingavägens förskola.

För kanadagåsen gäller att skydds jakt får bedrivas under hela året. Detta, tillsammans med den begränsade tillgången, har gjort att badplatser, golfbanor och helikopterplattan hållits i stort sett fria från kanadagäss.

Den vitkindade gåsen är fridlyst, och det är den som främst utgör huvudproblemet. Den är inte skygg och har uppenbarligen en mycket god reproduktionsförmåga. Efter en lagändring får skydds jakt nu bedrivas av kommittén om sanitär olägenhet på allmän plats anses föreligga. Skydds jakten är dock reglerad med strikta regler. De stora insatserna vi gjorde under april resulterade i mindre antal gäss på känsliga platser under sommaren.

Skarv förekommer i riklig mängd framför allt i Stora Värtan men även i Edsviken. Skarven är fridlyst i Sverige. Det finns en stor bofast population på öarna Råholmen och Västerskär i Stora Värtan inom det kommunala naturreservatet "Öarna i Stora Värtan", och fåglar därifrån gör besök i vattnen runt Danderyd inklusive Edsviken. Efter en tillfällig dispens från jaktförbudet i naturreservatet kunde 73 skarvar fällas. Denna dispens har inte förnyats för 2025. Vi får många samtal från engagerade kommuninvånare som ber oss minska skarvstammen.

Rävstammen är svår att uppskatta, men vi tror att den är på relativt låg nivå, efter decimeringen på grund av fågelinfluensa 2023.

Harstammen håller sig konstant på en låg nivå.

Skator och kajor finns det gott om och de stör de boende inom vissa områden. Vår fällfångst har minskat på grund av bristande intresse från tomtägare att härbärgera och vittja fällorna. Den rika skatförekomsten torde i hög grad inverka menligt på tillgången av småfåglar, men är arbetskrävande och svår att göra något åt.

Grävling. Stammen bedöms oförändrad och ganska stor. Grävlingsfällor sätts ut på enskilda tomter efter fastighetsägarens förfrågan. Fällorna kräver daglig tillsyn. Det är inte heller alltid så lätt att lura in grävlingen i fällan och fångstresultatet har ej blivit så gott. Verksamheten med grävlingsfällor och tillsyn av dessa är arbetskrävande men fortsätter.

Förekomst av mink har rapporterats, och fälla satts ut, dock utan fångst.

Bäver finns sedan tidigare i Ekebysjön, Nora träsk, Edsviken och i Stora Värtan, där den har hyddor.

Varg. Den 20 januari observerades en varg på Stora Värtans is nordost om Lidingö. Kvällen innan, den 19 januari, observerades en stor lös hund vid Djursholms Centrum. Vi har inte kunnat bekräfta om det rörde sig om samma varg, men det är fullt möjligt.

Det har under året kommit in fler klagomål på okopplade och lösspringande hundar i motionsspåren, gångvägar & parker. Enligt den lokala ordningsstadgan i Danderyd råder där absolut koppeltvång. Hundar räknas som tamdjur och ligger utanför kommitténs ansvarsområde, men då detta påverkar våra vilda djur, har vi i samarbete med kommunen satt upp informationsskyltar, samt vid ett flertal tillfällen varit synliga på dessa platser för att samtala med och informera hundägare. Detta har i de flesta fall mottagits positivt.

På försök har kommittén bedrivit viss fisketillsyn i kommunens sjöar.

Sammanställning berörda djurslag i ärenden 2024, 2023 inom parantes.

Rådjur	103	(81)
Räv	46	(66)
Grävling	29	(40)
Vildsvin	0	(1)
Gäss	7	(7)
Hare	11	(2)
Svan	11	(13)
Övriga fåglar	46	(34)
Ekorre	7	(5)
Älg	6	(4)
Säl	1	(0)
Övriga djurslag	24	(28)

Sannolikt förekommer dessutom ett tämligen stort mörkertal vad avser trafikdödade och skadade djur, framförallt av småvilt. Vi har dessutom kunnat konstatera att många trafikanter inte bryr sig om att anmäla påkörningar av vilt. Många gånger är det någon annan trafikant eller person som råkat bevittna det hela som kontaktar polisen eller oss.

Problemet med denna typ av "smitning" har resulterat i att lagstiftningen och straffpåföljderna för denna typ av brott har skärpts. Numera säger lagen att alla påkörningar av bl. a älg och rådjur skall anmälas till polisen, och vi har under året gjort ett antal polisanmälningar.

Viltvårdsåtgärder

För att i möjligaste mån hålla framförallt rådjuren borta från starkt trafikerade vägar har stödutfodring skett på ett antal lämpliga platser. Slåtter av ängshö för vinter-utfodring har skett på några platser. Saltstenar har satts upp och pellets har lagts ut. Skydds jakt för att minska populationen har genomförts.

Läshänvisning

Viltvårdskommitténs verksamhet finns beskriven på kommunens hemsida liksom en länk till verksamhetsberättelsen. Återfinns under:

Danderyds kommun>Miljö>Skydds jakt.

Danderyd 2025-02-24

Ordförande

Håkan Svensson